

ההרפתקה הבלשית המסעירה את תנועת החרות

מה שקרה השבוע בתנועת החרות אינו דומה להתרחשות רגילה במפלגה פוליטית. הוא דומה לפרט בלשי. פרט בנוסף עלילות פרי מייסוק, הפרקליט המזוהר. אלא שהפעם היה מייסוק המפסיד במישחק. לחבר על פיה תסריט מלא:

את המאורעות ניתן לתאר רק בצורה קולנועית. בעמודים שלהלן ניתן רק למסור את תמצית העלילה, אך תסריטאי מוכשר לא יתקשה לחבר על פיה תסריט מלא:

העלומת המכתב המזוין

איש המסור לתמיד אישית, מאנשי מערכת הארץ, מספר שנתגלה כי מיכתב שפורסם באותו יום היה מזויף, וכי חייב מרידור יודע זאת.

תמונה ראשונה: החשד מתעורר

26 ביולי 1966. משרדו של חייב יעקוב מרידור, רחוב בן-יהודה 32 בתל-אביב. החייב המשופם, המרכיב משקפיים, קורא את הארץ. במדור המכתבים הוא נתקל במכתבו של ש. רוזנבאום, המשמיץ את מנחם בגין בלשון גסה, ומעלה על נס את יריבו, שמואל תמיר. מרידור, לשעבר סגנו של דויד רוזנאל, ואחרי מות רוזנאל מפקד אצ"ל עד באור של בגין לארץ, מזדעזע.

מרידור מכיר רק איש אחד בחרות בשם זה: הקבלן התל-אביבי שבתי רוזנבאום. באופן

29 במאי 1959, באסיפה שנתקיימה באולם מוגרבי ושאושי חרות ניסו לפוצצה.

ספונטאני, נרעש כולו, מתייג החייב לקבלו, מביע באוזניו את חרדתו למיקרא המכתב. להפתעתו מכהש רוזנבאום הכל: הוא לא כתב את המכתב. מרידור מאמין לו, מניח את השופרת.

באותו רגע מצלצל הטלפון. חייב יוחנן באדר על הקו. הוא מדבר על אותו מכתב. **באדר**: "זה מסריה מתמיר! זה מזכיר מה שאמר תמיר במוגרבי!"

(פלאשיבאק: אולם מוגרבי, תל-אביב, 29 במאי 1959. אסיפה מסעם תנועת "המישטר החדש", אחד מראשיה, שמואל תמיר, מנסה לנאום. ברינונים, מאהדי חרות, מפוצצים את האסיפה. תמיר, זועם, לתוך המיקרופון: "אלוהים ירחם על המדינה אם חרות תגיע איפעם לשלטון!")

מרידור מעיין שוב במכתב. המצלמה משתהה על המשפט: "... עד כמה עלולה קבוצת בגין להיות מסוכנת אם איפעם תגיע, חלילה, לשלטון..."

מרידור מניח את השופרת. המזכירה מודיעה בטלפון הפנימי: "מר עמוס אילון מהארץ. הוא קבע איתך פגישה."

נכנס: עמוס אילון, כתיב-כוכב של הארץ. כבן 35, ממושקף, רציני. מראיין את מרידור. מרידור מוחה בפניו על העמדה של הארץ. הנראית לו חידודית לטובת תמיר, נגד בגין. כהוכחה: "הנה, היום פירסם הארץ מכתב-הסתה נגד בגין. זהו מיכתב מזויף!"

אילון: "אצלנו בודקים כל מיכתב לפני הפירסום" הוא מבטיח לבדוק את המיכתב.

תמונה שניה: הזיוף מתגלה

באותו יום. חייב מרידור מטלפן למערכת הארץ, מבקש לדבר עם עמוס אילון. הוא שואל אותו אם בירר את הכתובת שעל המיכתב. הוא שומע את עמוס אילון צועק לעבר עתונאי אחר ומבקש פרטים על המיכתב.

קול מרוחק, הנקלט על-ידי מרידור: "רוזנבאום, על-ידי הגב' הלפרן, גורדון 2, אבל אתה לא צריך להגיד לו!"

קולו של אילון: "למיכתב יש כתובת מזוייפת. אבל אינני יכול למסור לך."

מרידור: "אין כבר צורך. שמעתי את הכתובת."

מרידור מוזעזע שוב. הוא יודע כי בכתובת זאת גרה רחל הלפרן, אלמנתו של אחת הדמויות האגדתיות של התנועה: רבי-חובל ירמיהו ("ירמה") הלפרן, שנפטר לפני ארבע שנים. הוא יודע שהיא גרה בדירה צנועה של שני חדרים, ושאינו לה דייר-מישנה.

מרידור מרים שוב את השופרת, מטלפן לרחל הלפרן. הוא שואל אם גר אצלה אדם בשם רוזנבאום. רחל הלפרן, אשה נאה, שקטה, בשנות החמישים שלה, עונה בשקט שאינה מכירה איש כזה.

מרידור מטלפן למנחם בגין: "ראית את המכתב בהארץ? דע לך שהוא מזויף!" המצלמה עוברת למערכת הארץ. עמוס אילון מרים את השופרת, מטלפן גם הוא לגברת הלפרן, שואל אם היא מכירה אדם בשם שלמה רוזנבאום. הגברת הלפרן חוזרת באוזניו על הכשתה. התרגשות במערכת הארץ, המרגישה שנפלה קורבן למיכתב מפוברק. (הקטע הבא של התסריט אינו ברור. התסריטאי יוכל להשלימו כיד הדמיון הטובה עליו. למשל: הטלפון מצלצל אצל מישהו מאנשי תמיר.

תמונה שלישית: רקע העלילה

קטע של פלאשיבאק: שנועד להסביר לצופה מדוע המכתב כל-כך חשוב. תמונות מהעיתות-חרות, בדיוק חודש לפני כן. שמואל תמיר מכריז כי הוא העמיד את עצמו בראש האופוזיציה להנהלה הקודמת, כלומר לנאמני בגין.

התפרצויות של זעם, איומים הדדיים. אגרופים מונפים. הזדעזעות אצל בגין ואנשיו. התסריטאי יצטרך למצוא דרך להביע בצורה קולנועית את הרקע: תמיר חוזר לפעילות בתנועת-החרות ערב מערכת-הבחירות, הציג את עצמו כנאמן אישי של בגין. בגין נתן לו מקום מרכזי ברשימת-המועמדים, ותפקיד חשוב בכנסת. היה ברור כי תמיר יוצע על-ידי בגין ואנשיו כחבר בהנהלה החדשה.

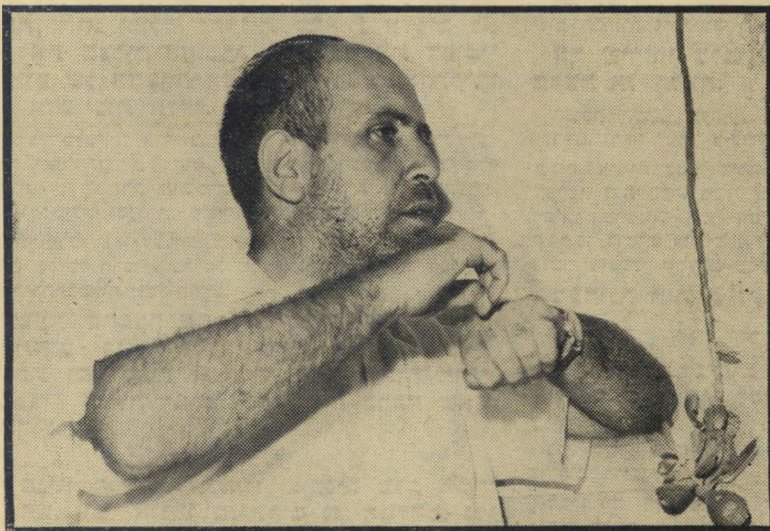
אולם ערב החיפיה נרקמה בחשאי קנוניה להפלת אנשי בגין. הוועידה היתה מורכבת מעסקנים, שרובם לא נבחרו, ושאינו לא טרח לברר מראש מה עמדתם. הכוח המרכזי מורכב מפקידים ועסקנים של הסתדרות העובדים הלאומית, החרדים למוסדם, מכיוון שבגין הכריע למען הקמת סיעה של חרות בהסתדרות הכללית.

תמיר לא היה מועדף את ראשי התנועה, אילו הציג את עצמו מראש ובגלוי כאיש אופוזיציה, מעמיד בפני הציבור קו מדיני אחר, הולך לבחירות בתנועה על פי מצע זה ויוכה ברוב. הם מוזעזעים מפני שהלך בדרך אחרת: העמיד את עצמו בראש קבוצה שהתארגנה מראש בחשאי, ללא מצע או קו, ושזכתה לכוח מיקרי בוועידה, בלי לשאול את הציבור ולזכות באמונו בבחירות גלויות.

בסוף הוועידה נשארו תמיר ושותפיו במיעוט של כ-35%. אפשר היה להרכיב הנהלה חדשה בלעדי, להשאירו באופוזיציה. אולם הוא לחם כדי להיכלל בהנהלה החדשה.

מלחמה זו התנהלה בעיקר מעל דפי העתונות. כאן גילה תמיר כשרון רב, בעוד שבגין ואנשיו, הדבקים במושגים מיושנים של הדר וכבוד, גילו אולטימטום. תמיר רכש לפחות איש אחד בכל יומון חשוב. הציבור הופצץ במאמרים, שהאשימו את בגין ואנשיו בנסייון "לערוף את ראשו" של תמיר, על-ידי השארתו באופוזיציה. עוד יותר חשוב היה גל "ספונטאני" של מכתבים למערכת, שהוכיחו — כביכול — כי הציבור מתקומם באופן ספונטאני נגד בגין ותומך בתמיר.

לחץ ציבורי מאורגן זה יצר בצמרת חרות את הדיעה שיש להכליל את תמיר וחבריו

הידיד הנאמן

שמואל מינצר, כפי שצולם השבוע בביתו, מגודל זקן מפאת אבל משפחתי. מינצר, שמואל תפקיד מרכזי בפרשה, הוא נשוי ואב לילדה בת 6, מפעילי חרות בפתח-תקווה וסיעת תכלת-לבן בהסתדרות.

בהנהלת התנועה, ביום שמרידור קרא את המכתב (ראה תמונה ראשונה) הוא טיפל בהרכבת הנהלה זו. ההסכם הסופי עליה הושג כעבור ארבעה ימים. בהנהלה זו ניתנו לתמיר ולאנשיו שלושה מתוך שמונה מקומות, עם חלק ניכר בעמדות-השלטון.

תמונה רביעית: שיחה גורלית

למחרת היום, 27 ביולי 1966. ביתה של רחל הלפרן, רחוב גורדון 2. היא יושבת בחברת ווג ירדים בשם יעקובי, מצלצים בדלת. נכנס עו"ד שמואל מינצר.

(תיאור הדמות: מינצר, בן 37, בעל עבר פוליטי עשיר, רביזיוניסט בנעוריו. מאסירי ההפגנה של חרוך לפני הכנסת נגד השילומים. עזב את חרות. היה מקורב לקבוצות חדשות שונות שצצו במדינה. בין השאר לקבוצה שהוקמה על-ידי ירמיהו הלפרן, שהוגדרה כ"קבוצת נוער אוניברסלית לתחיית המוסר והפטריוטיזם". היה מתמחה במשרדו של שמואל תמיר, הצטרף לתנועת "המישטר החדש", כשזו קמה ביוזמת תמיר.